

Hoe kijkt de ILT aan tegen het gebruik van private merktekens op het bouwproduct naast de CE-markering?

Als een bouwproduct onder een geharmoniseerde norm of Europese technische beoordeling valt en de overgangperiode van die norm is verstreken, dan moet de fabrikant dit product van een CE-markering voorzien. Hij dient daarnaast tevens een prestatieverklaring op te stellen.

De CE-markering is het enige merkteken dat verklaart dat het bouwproduct in overeenstemming is met de aangegeven prestaties van de essentiële kenmerken die onder een geharmoniseerde norm of Europese technische beoordeling vallen.

Als de fabrikant zijn product tevens wil voorzien van een privaat merkteken of van een kwaliteitsverklaring dan zal hij eerst moeten nagaan wat hij met de CE-markering dient te verklaren. De producteigenschappen die niet door de CE-markering worden gedekt, maar voor de fabrikant wel interessant zijn om zijn afnemers aanvullende informatie over te verstrekken, kan hij met een privaat merkteken (kwaliteitsverklaring of certificaat) verklaren. Met andere woorden, een privaat merkteken mag alleen iets zeggen over de prestaties op private eisen die geen onderdeel uitmaken van de CE-markering of zijn opgenomen in de prestatieverklaring.

De volgende spelregels gelden:

- ✓ Essentiële kenmerken voorbehouden aan de CE-markering
 - Een privaat merkteken dat (mede) gaat over producteigenschappen welke zien op de essentiële kenmerken die onder een geharmoniseerde norm of Europese technische beoordeling vallen, is niet toegestaan op een bouwproduct dat van een CE-markering dient te zijn voorzien. *Artikel 8 lid 3 CPR*
Dit geldt ook als de fabrikant met betrekking tot een essentieel kenmerk heeft gekozen voor de NPD optie dan wel niets heeft verklaard. *Artikel 4 lid 2 CPR*
 - Essentiële kenmerken die zijn opgenomen in een geharmoniseerde norm of Europese technische beoordeling kunnen naast de CE-markering niet nogmaals worden bevestigd met een privaat merkteken voor bouwproducten. *Artikel 4 lid 2, 8 lid 3 en 17 lid 5 CPR*
- ✓ Geen hoger AVCP
 - Met een privaat merkteken mag niet een hogere AVCP worden gedekt. *Artikel 8 leden 3 en 5 CPR*
- ✓ Afnemer niet misleiden
 - Een privaat merkteken mag niet misleidend zijn over de betekenis of de vorm van de CE-markering. Ook mag het niet ten koste gaan van de zichtbaarheid, de leesbaarheid en de betekenis van de CE-markering. *Artikel 8 lid 1 CPR juncto artikel 30 lid 5 van de Verordening nr. 765/2008/EU*

§1. CPR en de CE-markering

Rechtstreekse werking

Met ingang van 1 juli 2013 is de Richtlijn bouwproducten vervangen door de Verordening bouwproducten (nr. 305/2011/EU, hierna: CPR). De CPR heeft rechtstreekse werking, zodat de artikelen niet hoeven te worden geïmplementeerd in de nationale wet- en regelgeving. De CPR spreekt de marktdeelnemers die bouwproducten in de Unie in de handel brengen, op de markt aanbieden of distribueren dus rechtstreeks aan.

CE-markering en prestatieverklaring

Als er sprake is van een geharmoniseerde norm of Europese technische beoordeling en een fabrikant wil zijn product in de Unie in de handel brengen dan zal hij het product moeten voorzien van een CE-markering. Daarnaast dient hij een prestatieverklaring op te stellen. Zonder prestatieverklaring mag de CE-markering niet op het product worden aangebracht. *Artikel 4 lid 1, artikel 8 lid 2 juncto artikel 9 lid 3 CPR*

Met de prestatieverklaring maakt de fabrikant de prestaties met betrekking tot de essentiële kenmerken van zijn bouwproduct kenbaar aan de afnemers. *Artikel 6 CPR*

De prestaties van de essentiële kenmerken worden vastgesteld met Europese geharmoniseerde testmethoden en zijn uniek gekoppeld aan de CE-markering. *Artikelen 6 en 9 CPR*

Essentiële kenmerken

De Europese geharmoniseerde normen en technische beoordelingsdocumenten (tezamen: geharmoniseerde technische specificaties) vormen de geharmoniseerde grondslag voor de CE-markering. Deze documenten bevatten de Europese testmethoden waarmee de fabrikant de prestaties op essentiële kenmerken van zijn bouwproduct kan bepalen.

Wanneer een fabrikant verklaart dat zijn bouwproduct een bepaalde prestatie heeft op een essentieel productkenmerk als vastgelegd in een geharmoniseerde technische specificatie, dan moet hij dit kenbaar maken via de CE-markering met bijbehorende prestatieverklaring.

CE-markering enige merkteken

De CE-markering is het enige merkteken dat gebruikt mag worden om te verklaren over de prestaties op de essentiële kenmerken van het product die onder een geharmoniseerde norm of Europese technische beoordeling vallen. Dit staat omschreven in *artikel 8 lid 3 van de CPR*.

Dit betekent dat over iedere producteigenschap die als essentieel kenmerk kan worden aangemerkt onder de CE-markering, uitsluitend gecommuniceerd mag worden via die CE-markering en de daaraan gekoppelde prestatieverklaring. Bovendien stelt de CPR dat als de fabrikant de afnemer wil informeren -bijvoorbeeld in productdocumentatie- over de prestaties van het bouwproduct op de essentiële kenmerken die onder de CE-markering geregeld zijn, hij deze informatie enkel kan verstrekken als hij hiervoor de prestatieverklaring heeft opgesteld. *Artikel 4 lid 2 CPR*

Alle andere eigenschappen van dat product mogen met een privaat merkteken worden aangetoond of beschreven. Dit zal in paragraaf 2 nader worden toegelicht.

CE-markering en productaansprakelijkheid

Aangezien de fabrikant met de CE-markering op zijn product een eigen verklaring afgeeft, is hij direct aansprakelijk voor de door hem gedeclareerde prestatie van het product. *Artikel 4 lid 3 CPR*

De fabrikant van deze producten kan aansprakelijk worden gesteld als blijkt dat door diens handelen het bouwwerk niet kan voldoen aan gestelde eisen of schade die aan het bouwwerk is veroorzaakt. Dat geldt ook als deze falende producten inmiddels in een bouwwerk zijn verwerkt.

CE-markering en aansluiting op het Bouwbesluit 2012

Bij de CE-markering op bouwproducten worden nog niet zo vaak aansluitdocumenten -zoals de erkende kwaliteitsverklaring (EKV) bij private merktekens- aangetroffen. De CE-markering maakt dit echter wel mogelijk. Bij producten met CE-markering kan de aansluiting van de essentiële productkenmerken op de in het Bouwbesluit 2012 gestelde eisen worden aangetoond met de informatie over de prestaties van het product zoals opgenomen in de prestatieverklaring. Welke eisen van het Bouwbesluit van toepassing zijn op het product is terug te vinden in de aansluitmatrices¹.

Voor de aansluiting van de productprestaties op de eisen gesteld in het Bouwbesluit kan gebruik worden gemaakt van de (hernieuwde) EKV², die voldoen aan de criteria van het ministerie van Buitenlandse Zaken (BZK) en zijn beoordeeld door de Toetsingscommissie Bouwbesluit van de Stichting Bouwkwaliteit (SBK), mits deze informatie is gebaseerd op de informatie uit de prestatieverklaring van de fabrikant.

Het staat de fabrikant vrij om meer informatie (achtergronddocumenten) aan te leveren dan minimaal wordt geëist met de CPR. Het is aan de fabrikant of hij hiervan gebruik wil maken. In ieder geval zijn de CE-markering en de prestatieverklaring voor het bevoegd gezag voldoende bewijs dat het product ook daadwerkelijk de door de fabrikant aangegeven prestatie op de essentiële kenmerken kan leveren voor de toepassing waarvoor het is getest. *Artikel 1.8 Bouwbesluit 2012*

§ 2. Private merktekens

In de bouw wordt veelvuldig gebruik gemaakt van (erkende) kwaliteitsverklaringen van de private merktekens. Deze zeggen iets over de kwaliteit van het bouwproces (verwerking van een product) of over de kwaliteit van een bouwproduct of constructieonderdeel.

Met de komst van de CPR is de rol en de toepassing van de private merktekens en dus ook het gebruik van de kwaliteitsverklaringen flink veranderd. Als deze merktekens respectievelijk kwaliteitsverklaringen een relatie hebben met de bouwregelgeving kan er sprake zijn van handelen in strijd met de CPR. Vraag is dan wanneer hier sprake van is.

Erkende stelsel van kwaliteitsverklaringen

Allereerst is het van belang om aandacht te schenken aan de erkende kwaliteitsverklaringen van de private keurmerken. Er is sprake van een EKV als deze valt onder het door de Minister van BZK "erkende stelsel van kwaliteitsverklaringen voor de bouw". Een EKV wordt door een geaccrediteerde certificerende instelling in Nederland afgegeven op basis van een Beoordelingsrichtlijn (hierna: BRL) die door de SBK is vastgesteld en waarvan de referentie/titel van de BRL is gepubliceerd op de website (www.bouwkwaliteit.nl).

Vanwege de CPR mogen EKV's niet worden gebruikt als alternatief voor de CE-markering op het bouwproduct. Zoals hiervoor al is aangegeven, mag de EKV wel worden gebruikt als extra informatie voor de aansluiting van de prestaties van het product uit de prestatieverklaring op de eisen als gesteld in het Bouwbesluit 2012.

Daarnaast mogen (de bepalingen in) de BRL'en niet strijdig zijn met de Europese regelgeving. *Artikel 8 lid 3, tweede alinea, CPR*

Zijn er nog mogelijkheden voor het voeren van een privaat merkteken?

¹ Deze aansluitmatrices (per mandaat) zijn terug te vinden op de website van het contactpunt bouwproducten.

² De Stichting KOMO is gestart met een project tot aanpassing van de Beoordelingsrichtlijnen en de kwaliteitsverklaringen, welke voor 31 december 2014 geactualiseerd moeten zijn, zodat ze voldoen aan de CPR.

Een privaat merkteken kan worden gevoerd in de volgende gevallen:

- Kenmerken die niet worden gedekt door een geharmoniseerde technische specificatie

Wil een fabrikant een privaat merkteken voeren, dan moet hij eerst nagaan wat de CE-markering voor zijn bouwproduct inhoudt en zodoende bepalen wat er in aanvulling op die informatie met een privaat merkteken mag worden verklaard. Het merkteken kan en mag immers niet in de plaats komen van de CE-markering en de prestatieverklaring.

Wanneer een fabrikant verklaart dat zijn product een bepaalde prestatie heeft op een specifiek, essentieel productkenmerk volgend uit een geharmoniseerde technische specificatie, dan moet hij dit doen met de CE-markering en de daaraan gekoppelde prestatieverklaring!

Productkenmerken/-eigenschappen die niet worden gedekt door de CE-markering, daar mag met een privaat merkteken over worden verklaard.

- Wel een geharmoniseerde technische specificatie, maar nog geen geharmoniseerde testmethode

Voor een aantal essentiële kenmerken onder de CE-markering is nog geen geharmoniseerde testmethode vastgesteld, zoals bijvoorbeeld emissie van gevaarlijke stoffen en duurzaamheid. Voor deze essentiële kenmerken mag gebruik worden gemaakt van een privaat merkteken.

Dit gaat ook op voor private eisen bijvoorbeeld de kleur van een product of over de verwerking in het gebouw en andere producteigenschappen die van belang kunnen zijn voor toepassing ervan, en waarop dus de CE-markering niet ziet.

- Geen geharmoniseerde norm gepubliceerd

Zolang er voor een bouwproduct geen geharmoniseerde norm is en de fabrikant geen Europese technische beoordeling heeft laten uitvoeren, mag de fabrikant nog steeds gebruik maken van een privaat merkteken. Op het moment dat die geharmoniseerde norm wordt gepubliceerd en de co-existentieperiode is verstreken of een Europese technische beoordeling is afgegeven voor dat product dan moet het private merkteken vervallen³. Op dat moment kan alleen nog een privaat merkteken worden afgegeven voor die kenmerken die niet in de CE-markering zijn opgenomen.

Privaat keurmerk mag niet misleiden

Als een fabrikant gebruik wenst te maken van een privaat merkteken moet hij nadenken over de vorm en plaatsing van dit merkteken op het bouwproduct. Het private merkteken mag namelijk niet misleidend zijn omtrent de betekenis of de vorm van de CE-markering. Ook mag het niet ten koste gaan van de zichtbaarheid, de leesbaarheid en de betekenis van de CE-markering. *Artikel 8 lid 1 CPR juncto artikel 30 lid 5 van de Verordening nr. 765/2008/EU*

Meer informatie kunt u vinden op:

- www.ilent.nl/onderwerpen/leefomgeving/labels_en_markeringen/cemarkering_bouwproducten/
- www.contactpuntbouwproducten.nl
- www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/bouwproducten

³ In de overgangperiode is er nog wel de mogelijkheid tot gebruik van het privaat merkteken/(E)KV. Dit omdat de aansluiting op de nationale regelgeving behouden moet blijven.